

Ταξίδι - προσκύνημα στη... Γραφοσφαίρα

Από τα υπολείμματα της εποχής της Γραφοσφαίρας, οι Εκθέσεις Βιβλίου, αντίθετα με όλα τα προγνωστικά των θριαμβολόγων της Βιντεοσφαίρας, παρουσιάζουν όλα τα συμπτώματα μιας κτηνώδους θα έλεγε κανείς υγείας. Έτσι και στο φετινό Σαλόνι του Βιβλίου στο Παρίσι, το αφιερωμένο στην Ιαπωνική Γραφή.

ΧΙΛΙΑΔΕΣ κόσμος (απ' το μετρό, τα αεροπλάνα και τα βατόρια του Σηκουάνα) έτρεχε να προσκυνήσει το Έντυπο που πέρα από τη χώρα του Ανατέλλοντος Ηλίου περιελάμβανε και όλη την πρόσφατη γαλλική διδλοπαράγωγη. Διακόσια μίνι συνέδρια γίναν μέσα σε αίθουσες μικρές, κατάλληλα διαμορφωμένες, σε «φιλολογικά καφενεία» στο πενήμερο που ήταν ανοιχτό το Σαλόνι του Βιβλίου, στην Πύλη των Βερσαλλιών.

Ένα από αυτά ήταν και της Ελλάδας, που φέτος εκπροσωπήθηκε από το ελληνογαλλικό βιβλιοπωλείο και εκδοτικό «Ο Δεσμός», με την ενίσχυση του υπουργείου Πολιτισμού, Παιδείας και του εδώ Γραφείου Τύπου της Πρεσβείας μας. Θέμα: «Η θάλασσα στην ελληνική λογοτεχνία».

Το θέμα, όπως ήταν φυσικό, προσηλκυσσε μάζες επισκεπτών που όρθιοι παρακολουθούσαν τις λαμπρές εισηγήσεις του καθηγητή Τονέ, του Γιώργου Χειμωνά, (ο οποίος ιδιαίτερα εντυπωσίασε το ακροατήριο με το εύρος που έδωσε όχι στην έννοια μό-

νο της θάλασσας, αλλά κυρίως μιας ελληνικής πολιτιστικής ενδοχώρας) και του ελληνιστή και συγγραφέα Ζακ Λακαριέρ, που με τη χαρισματική του ομιλία επιβεβαίωσε τη φήμη του ως του καλύτερου πρεσβευτή της χώρας μας στη Γαλλία, το δεύτερο μισό αυτού του αιώνα.

Ενενήντα συγγραφείς μας με πάνω από διακόσιους τίτλους είναι σήμερα βατοί στα γαλλικά και υπάρχουν τα βιβλία τους στους πάγκους των βιβλιοπωλείων. Τι κάνει, ωστόσο, την Ελλάδα, ως συγγραφική παρουσία, να μην υπάρχει; Πώς δικαιολογείται το φαινόμενο τόσων καλών μεταφράσεων και τέτοιαις ποιημάτων,

συγγραφέων για όλα τα γούστα να μην μπορούν να στοιχειοθετήσουν στη γαλλική μητρόπολη ένα ισχυρό παρών;

Νομίζω ότι κατά κόρον στο παρελθόν έχει συζητηθεί το θέμα του «επαρχιωτισμού» της νέας ελληνικής λογοτεχνίας, που βγαίνοντας από τα σύνορα, συσκευασμένη σε μια μετάφραση, δεν έχει πια το ίδιο χρώμα. Σήμερα θα ήθελα να ανατρέψω κάπως αυτό το φθαρμένο επιχείρημα και να μιλήσω για τον επαρχιωτισμό των Ελλήνων εκδοτών.

Πλην ενός, πλην Λακεδαιμόνιος, οι υπόλοιποι ήσαν απόντες. Διότι πρώτη φορά το υπουργείο Πολιτισμού έκανε κάτι έξυπνο: αντί για την οργανώση του ελληνικού περιπτέρου να απευθυνθεί ξανά, όπως το συνήθιζε τις τελευταίες δεκαετίες, στα συναρμόδια συνδικαλιστικά όργανα και τις ομοσπονδίες εκδοτών, αποφάσισε πως ο καλύτερος τοποτηρητής σε μια ξένη χώρα είναι το τόπιο ελληνικό βιβλιοπωλείο που υπάρχει σε αυτήν. Ξέρει τις ιδιαιτερότητές της και συνακόλουθα ξέρει την πάτα της. Οπότε και οι εκδότες δεν θεώρησαν τον εαυτό τους υποχρεωμένο να έρθουν.

Ο Ένας βέβαια, και Μοναδικός που ήρθε ήταν ο Θανάσης Καστανιώτης που, εκτός από κυρίως παραγωγός και προαγωγός της γιαπωνέζικης λογοτεχνίας στη χώρα μας (το θέμα του Σαλονιού), έχει πάρει πατριωτικά το ζήτημα της ελληνικής γραφής και υποστηρίζει με νύχια και με δόντια τους συγγραφείς του απέναντι στα ξένα κατεστημένα συγκροτήματα. (Για να είμαι δίκαιος: υπήρχαν στο Σαλόνι και εκπρόσωποι του άλλου εκδοτικού κολοσσού, των εκδόσεων Λιδάνη. Μα όχι τα αφεντικά).

Θέλω να πω ότι μια εθνική λογοτεχνία δεν μπορεί να σταθεί μόνο στην αξιούση των συγγραφέων της και στις προσπάθειες του κράτους.

Όταν λείπει ο μεσολαθητής, ο διεκπεραιωτής, δηλαδή ο εκδότης. Αυτός που όχι μόνο επενδύει χρήματα, αλλά και νοιάζεται για την ανταγωνιστικότητα των προϊόντων του στη διεθνή αγορά. Και οι εκδότες μας, στη συντριπτική πλειοψηφία τους, κοιμούνται τον ύπνο του δικαίου, όσον αφορά αυτό το όχι δευτερεύον ζήτημα.

Η φέτα κατοχυρώθηκε πανευρωπαϊκά ως αμιγώς ελληνικό προϊόν. Καιρός να καθιερωθεί τυποποιούμενο και το προϊόν της γλώσσας ως άρρηκτης συνέχειας ενός παρελθόντος (του αρχαίου) που όλοι γνωρίζουν και ενός παρόντος που όλοι αγνοούν.

Γι' αυτό και ήταν καιρία η παρατήρηση του Χειμωνά για τον δεύτερο στίχο του Ομήρου: «πολλά δ' εν πόντω παθὲν ἀλγεία» (πολλά άλγη έπαθε στον πόντο), που οι σημερινοί Έλληνες το ίδιο εννοούν, με τις ίδιες λέξεις.

Αν σκεφθεί κανείς ότι μια χώρα σαν την παραρτισμένη τώρα Αλβανία για τριάντα χρόνια δεν υπήρχε στο διεθνές προσκήνιο παρά χάρις σε έναν και μόνο συγγραφέα της, τον Ισμαήλ Κανταρέ, αν σκεφτεί επίσης κανείς ότι η Ελλάδα έγινε γνωστή στο δεύτερο μισό του αιώνα μας χάρη στον μαζικότερο Καζαντζάκη και στον ειδικότερο Καβάφη (τουλάχιστον ο πρώτος ευθύνεται γι' αυτό που σήμερα αποτελεί τη βασική πηγή εισόδων του κράτους, τον τουρισμό) νομίζω πως δεν είναι αμελητέα ποσότητα τα πολιτιστικά προϊόντα. Οι αγρότες απεργούντες κόβουν τους δρόμους του εσωτερικού. Απεργία, όμως, συγγραφέων θα σήμαινε τη διακοπή των δρόμων προς τα έξω. Κι αυτό κυρίως, πρέπει να φοβάται ένα έθνος.

Βασίλης Βασιλειάδης

**ισίλης
ισιλικός**

**τρακαζιώ
ειμένετε...**

Του Στάθη